Ч. 63 Пятниця 20 марта (1 цьвітня) 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

На початку вчерашного засїданя палати послів відчитано насамперед пильні внесеня пос. Форманека і Перґельта і др. в справі запомоги голодової. — Социялїстичний посол Целєр поставив інтерпеляцию до міністра просьвіти в справі роблення перешкод учителям шкіл середних в виконуваню їх прав горожаньских. — Пос. Феркауф (социялїст) обговорював справу увільненя стражника полїцийного Ґляза (котрого суд першої інстанциї засудив на 14 днів арешту за переступленє свого обовязку при виводженю послів з салї підчас торічної сесиї, а суд апеляцийний увільнив єго, мотивуючи свій вирок тим, що Ґляз сповняв свій обовязок і нема на то сьвідків, чи він той свій обовязок переступив), а відтак і конфіскату ґазет за видрукованє інтерпеляциї, поставленої в палатї. Бесїдник запитував президента, чи він єго пильне внесенє поставить зараз по внесеню в справі голодовій на порядок дневний, чи запитає палату. — Президент спитав палату а та відкинула пильність внесеня.

Пос. Вольф протестував против оногдашного голосованя над єго внесенєм і казав, що президент хиба помилив ся, коли жадав, щоби піднирано внесенє в справі формальній. — Президент відповів, що єго внесенє було би і так упало, бо за ним голосувало лиш 5 послів. — По удїленю нагани пос. Дашиньскому за оскорбляючі слова висказані против угорского правительства приступлено до наради над 13 пильними внесенями в справі запомог голодових.

До голосу записало ся 15 бесїдників. Перший промавляв пос. Керн з горішної Австриї і зажадав, щоби всї пильні внесеня в справі голодовій передати комісиї буджетовій, зложеній з 48 членів. Внесенє се ухвалено, а президент заповів поставленє вибору комісиї буджетової на порядку дневнім найблизшого засїданя.

Опісля промавляв пос. Шенерер. Він почав насамперед від голоду а відтак звернув на полїтику і з цїлою завзятостию накинув ся на нїмецку лївицю, котрій докоряв за то, що она нїби то заключила потайком компроміс насамперед з др. Ґавчем а відтак з ґр. Туном, зрадила нїмецкий нарід і розбила єго солїдарність. — Пос. Ґрос відповідаючи Шенерерови іменем лївицї назвав єго бесїду просто брехнею а з того прийшло відтак до острої перепалки межи антисемітами і шенерерівцями.

Дальше промавляв пос. Песлер, котрий також зачавши від голоду звернув на полїтику і виступав остро против католицкої нїмецкої партиї людової. Промавляли ще посли Бегейм і Доблгоф, а відтак пос. Евг. Абрагамович, котрий підпирав резолюцию галицкого сойму і жадав помочи державної для Галичини. — Пос. Танячкевич мотивував своє внесенє в справі удїленя загальної помочи галицким селянам. Опісля промавляв ще посол Шаєр по польски а відтак розпочала ся велика авантура з послами шенерерівцями, підчас котрої антисеміти заєдно кричали до Шенерера; Ідїть виспати ся, Ви знову упили ся! Дуже остро промавляв Люеґер против Вольфа і Шенерера, кажучи, що оба ті посли заповітрили Австрию; їх треба викурити з палати послів.

Наконець ухвалено передати всї внесеня комісиї буджетовій, і на тім закінчено засїданє.

Вісти полїтичні.

Найважнїйшою новиною дня єсть димисия п. Намістника Галичини Є. Ексц. кн. Евст. Санґушка. Вже вчера розійшла ся була чутка о тім а нинїшні депеші телеґрафічні потверджають вість, що Є. Ексц. кн. Санґушко подав ся до димисиї і Є. Вел. Цїсар приняв єї надїляючи кн. Санґушка ордером золотого руна. Рівночасно наспіла вість, що намістником Галичини іменований ґр. Лев Пінїньский і що іменованє єго має бути вже нинї або завтра оголошене. Ґр. Лев Пінїньский родив ся в марті 1857 р. у Львові, науки ґімназияльні кінчив в Тернополи а по студиях унїверситетских у Львові образував ся дальше за границею. В 1880 р. одержав докторат права на унїверситетї львівскім а в шість лїт опісля доцентуру права римского при тім же унїверситетї. В 1888 р. був вибраний послом з більшої посїлости повітів тернопільского, збараского і скалатского і теребовельского а в 1891 р. послом з куриї сїльской повітів тернопільского, збараского і скалатского.

Fremdenblatt згадуючи про зміну в галицкім намістництві каже, що уступленє кн. Санґушка відповідає єго давному особистому ба-

---

10)

Найстарша і найбільша держава

або

Хіна, єї минувшість і теперішність.

(Після Гессе-Вартеґґа, Е. Вольфа, ґр. Б. Сеченї'ого і др. зладив К. Вербенко).

IV.

Адмінїстрацийний подїл хіньскої держави. — Стани в хіньскім народї. — Хіньска культура. — Рільництво, просьвіта і шкільництво. — Хіньскі ґазети.

(Дальше).

Хіньска культура відзначає ся від всїх инших тим, що розвинула ся зовсїм самостійно в хіньскім народї, без впливу і помочи инших народів. Она єсть дуже стара, бо розвивала ся майже чотири тисячі лїт, але має то до себе, і тим знову відзначає ся від инших, що дійшовши до певної висоти, станула в одній мірі, задержала свої характеристичні черти і перестала розвивати ся дальше. Тим однакож не сказано, щоби она не мала і не могла розвивати ся дальше. Цїла причина, що та культура і до нинї стоїть майже в одній мірі, лежить в тім, що хіньский нарід не чув і не мав доси потреби розвивати дальше своєї культури, бо дотеперішна на тій висотї, на якій доси стоїть, була для него вповні достаточною. Аж тепер, коли зелїзницї і телеґрафи та улїпшена плавба по мори зблизили дуже навіть далекі народи до себе, показала ся потреба і в Хінї розвивати культуру в нових напрямах. А то не так легко змінити, що перестояло тисячі лїт. Зміна така з природної конечности викликує борбу культурну, котра може тягнути ся і сотками лїт, а остаточно доводить або до переобразованя народу, або, коли обставини і прикмети народу тому несприяють, кінчить ся загладою народу. Для хіньского народу настала тепер пора вибирати одну або другу дорогу.

Хінцї знали письмо вже на 2000 лїт перед Христом і уживали до того бамбусових черенок, на котрих вирізувано знаки. Далеко пізнїйше, бо на яких 250 лїт перед Христом придумано до писаня чорну фарбу, звану тушем, і пензлик до того. В другім столїтю по Христї якийсь Цаї-люн придумав спосіб робленя паперу з кори і полотняних шмат. Також і штуку друкарску знали Хінцї далеко скорше як єї випайдено в Европі, лиш спосіб їх друкованя не був такий, як в Европі; они вирізували на дереві не поодинокі букви а цїле письмо, та відбивали відтак на паперп. З того часу лишили ся ще історичні книги, друковані тим способом. Пізнїйше пробовано друковати за помочию складаня поодиноких букв, але то неуспало ся. Кажуть також, що Хінцї знали вже дуже давно стрільний порох; здаєсь однакож, що они научили ся від Арабів робити єго в часї, коли Монґоли нападали на Хіну. За то знали Хінцї вже три тисячі лїт тому назад виробляти з зелїза і бронзу дуже красні посудини, вази, котрі своєю красою дорівнують найкрасшим подібним старогрецким посудинам. Так само уміли они здавен давна вирізувати з дерева і слоневої кости всїлякі річи, а до деревляних виробів уживали лякерів, котрі ще й нинї уважають ся за найлїпші, найкрасші.

Найперше місце в хіньскім промислї і штуцї промисловій займає порцеляна. Хіньска порцеляна уважає ся ще й нинї за найлїпшу і найкрасшу в цїлім сьвітї, а нїякі инші вироби порцелянові навіть найкрасші не можуть їй дорівнати. Початок виробів з порцеляни не сягає дальше як до другого столїтя перед Христом, але промисл той розвинув ся дуже борзо і дійшов до найбільшої висоти. З 18 провинций, на які Хіна з давен давна подїлена, доставляють 13 порцелянової землї (каолїну), але лиш в пять провинциях розвинула ся фабрикация порцеляни. Кожда з тих провинций має свою специяльпість: одна виробляє чисто білі сорти, котрої барви Хінцї порівнують з білостию снїгу або срібла; друга виробляє червоні, фіолєтові і чорні сорти; третя — найдорожшу і найкрасшу, синю порцеляну, котру Хінцї називають „королевою всїх сорт порцеляни“; четверта виробляє дуже рідкі сорти, призначені лиш для цїсарскої палати і т. д. Аж не хоче ся вірити, кілько порцеляни потребує цїсарский двір. Після хіньских писателїв доставляють фабрики цїсарскому дворови на рік 31.000 мальованих в цьвіти тарелїв, 16.000 білих з синими зміями, 18.000 чарок на вино, на котрих єсть намальований змій з отвореною пастию, вилїтають слова: „На щасте!“ або „На многі лїта!“ і т. п. Цїкаво також як Хінцї означають ріжні роди порцеляни після

жаню і не настало ані з політичних ані зі взглядів якогось спорідненя. (Говорено іменно, що кн. Санґушко подав ся длятого до димісиї, що есть споріднений з президентом міністрів ґр. Туном. — *Ред.)* Є. Вел. Цїсар вручив кн. Санґушцї особисто відзнаки ордера золотого руна.

Віденьскі ґазети доносять, що спільні Делеґациї будуть скликані на понеділок дня 2 мая до Будапешту. Сесия делеґацийна має закінчити ся ще перед Зеленими сьвятами.

Відносини межи Сполученими Державами північної Америки а Іспанією суть того рода, що мимо всяких завірень о готовости удержаня мира готово прийти до війни. В Америцї военна партия взяла верх і пре до війни, в виду чого становище президента Мек Кінлїя есть дуже трудне. Конґресови також вже не стає терпцю і він не хоче довше як до втірка чекати на рішене президента. Кажуть, що жителї Куби обіцяли ся дати Іспанії міліон долярів за независимість.

Новинки.

Львів дня 31-го марта 1898.

— **Іменованя.** Львівский ц. к. висший суд краевий іменував авскультантами судових практикантів: Жигм. Пляпера, Миросл. Здерковского, Гр. Питляра, Вікт. Зарова, Юл. Романчука, Дан. Стахуру та кандидата адвокатури дра Мар. Малевского. — Висший суд краевий іменував ведучим ґрунтові книги при суді краевім у Львові офіцияла Ром. Томашка.

— **З ц. к. Дирекциї почт.** З днем 1-го цьвітня с. р. війде в жите уряд почтовий в Глиннику мариямпольскім, горлицкого повіта. До округа доручень того уряду буде належати громада і обшар двірский Глинник мариямпольский. — Ц. к. уряд почтовий в Іլавчи, теребовельского повіта, буде знесений з днем 31-го марта. З тої причини приділено місцевости Іլавче, Глещаву і Познанку гнилу з Вигодою до округа доручень уряду почтового в Сороцку.

— **Важне для тих, що мають войскові медалї.** В дневнику розпоряджень для ц. і к. войска появило ся розпорядженє, котре подає до відомости, що ті особи войскові, котрі за хоробрість у війнї дістали золотий медаль або срібний першої кляси, з котрими то медалями есть сполучений додаток грошевий, але лиш на той час, доки ті особи служать у войску, будуть з нагоди ювилею цїсарского від 1-го сїчня сего року діставати цїлий той додаток, який діставали до тих медалїв давнїйше через час служби у войску.

— **Будова зелїзницї** Делятин-Коломия-Стефанівка (Залїщики) розпічне ся вже в перших днях червня с. р. Комісия реамбуляцийна на сїй лїнії розпочала свою роботу дня 29 с. м. в Делятинї і скінчить єї в перших днях червня, почім розпічне ся будова. Звертаємо длятого заздалегід увагу на заробок, який буде можна мати при будові сеї зелїзницї.

— **З руского театру.** В четвер дня 31 н. ст. марта представить дирекция театру „Верховинцї", драму Корженьовского, в 5 актах а 8 відслонах. В пятницю, дня 1. цьвітня, гостинний виступ п. Й. Шиманьского, сьпівака варшавскої опери. Пан Шиманьский виступить в опері Масканього: „Cavalleria rusticana", в партиї Альфія, партию Сантуцї відсьпіває панї Ф. Лопатиньска. Розпічне представлене весела комедия в 2 актах: „Заручини по смерти". В соботу, дня 2 цьвітня, дружина театру возьме участь в концертї на честь Т. Шевченка, урядженім тернопільскими руско-народними товариствами. В недїлю, дня 3 цьвітня, о год. 4. по пол. по знижених цїнах: „Сватане на Гончарівцї", вечером, о год. 8.: „Хата за селом" (Циганка Аза), драма в 5. актах зі сьпівами і танцями; панї Ф. Лопатиньска виступить в титуловій роли. Театр забавить в Тернополи вже тілько короткий час. Послїдне представлене назначене на день 12. цьвітня, і тодї представить: „До Бразилїї!" образ в 4. актах з еміґрацийного руху нашого народа, Л. Лопатиньского. Сей твір зеднав собі повне признане у публики, а своєю сучасною темою, своєю щирою тенденциєю і патріотичним змістом заслугує на те, щоби як найширші круги руской суспільности познакомили ся з ним.

— **З під Коломиї пишуть:** Дня 26 с. м. лучив ся в селї Росохачи, повіта коломийского сумний випадок. Іван Соколюк, колись статочний і маючий господар, віддавшись опісля налогови піяньства, не лише протратив більшу часть своєї батьківщини, але вкінци взяв ся і до крадежи збіжа по поли, і за те відсидів в криміналї. Повернувши недавно тому домів, постановив пімститись на своім „ворогу" Іванї Федюку, котрий сьвідчив на него о злодїйство. Тож дня 26 с. м. Соколюк підступно запросив Федюка вечером до своєї хати на перекуску, поставив на стіл горівку і гарак, а коли підпив гостя, розпочав з ним суперечку а вкінци і бійку. Соколюк з своєю жінкою кинулись на Федюка, а звалившись его на землю, почали обцасами місити. Коли-ж Федюк, молодий і дужий, не давав ся, Соколюк казав жінцї подати сокиру і кілька раз ударив нею его по голові. Відтак заголомшеному звязали руки назад і ноги та й повісили его за волося до сволока. Так перевисїв нещастний до днини. Рано Соколюк, не могучи розвязати посторонка з замотаного волося, обтяв Федюкови волосе, мовлячи: „Як я ходив обстрижений в криміналї, так ходи і ти на посьміховиско!" — і на-пів мертвого Федюка викинув на улицю. Невдовзї з'явили ся два жандарми, закували злочинця, і давши ему нести сокиру, покровавлену сорочку, посторонок і ножицї, відставили его до місточка Гвіздця. — Се вже не перший випадок того рода в Росохачи. Тому три роки в коршмі забито на смерть одного честного чоловіка, що виступав за правдою. Взагалї село то, колись заможне, зійшло через піяньство в послїдних часах на велику нужду.

— **Хотів утечи** з станиславівскої вязницї Лев Жураковский, засуджений 1896 року на сїм лїт, за крадїж коний. Відсидївши рік, зміркував, що се досить кари за пару коний. До утечі мали ему помагати два жиди, мабуть спільники; они „нещастному" товаришеви доставляли ночами на шнурі „потїшительку", тютюн, овочі і т. пп. „охолоджуючі" і „осолоджуючі" средства, а до того додали й пачку — сталевих пильників. Покріплений „душевно" і „фізично". Жураковский взяв ся щиро до роботи і крати вже майже були перепиловані, аж зрадив его „сусїд" з другої безплатної компати. „Свободолюбному" Жураковскому наложено тяжкі зелїзні окови і переведено его в спокійнїйшу і від сьвітового гамору віддалену „обитель". Прокураторія покликала була перед своє загнїване лице також товаришів Жураковского, але задля недостачі доказів увільнено їх, бо Жураковский на всї питаня прокуратора був нїмий, анї словечка не процїдив. Небораченко мусить вести дальше монотонне жите в вязници а в додатку і товариші перестали до него навідуватись.

— **В задатковім товаристві урядників** у Львові відбули ся вчера загальні збори. По принятю до відомости справозданя і удїленю абсолюториї слїдували доповняючі вибори членів до дирекциї і ради надзираючої товариства. До дирек-

---

єї краски; есть порцеляна мідяної і зелїзної барви, порцеляна рижова; порцеляна краски як цьвіт грушки і сливки або краски як око у коня, жовта як гадина, як шкіра на гадинї, жовта як олива, біла як сьвітло місяця, жовта як золото і біла як срібло. Богато з тих сорт не появляє ся нїколи на европейских торгах, а знов з другої сторони майже кожда хіньска фабрика має окремий відділ, в котрім виробляє товар потрібний для Европи.

Будівництво і штуки красні розвинули ся в Хінї також високо і задержали свій окремий, для нас niби трохи дивоглядний характер. Хіньска орнаментика есть більше копіованєм і стилїзованєм творів природи (листя, цьвітів та зьвірят) а малярству брак пластичности. Взагалї що до штук красних то можна сказати, що Хінцї майстри лиш в дрібничках, до повної висоти штуки і великих єї розмірів не могли підняти ся. Длятого н. пр. і найкрасші їх будівлї мимо всеї величавости роблять вражінє якоїсь дивоглядности.

Здавалось би, що в так високо культурнім народї як Хінцї мусить і управа землї, рільництво стояти високо. Так однакож не есть. Управа землї в Хінї есть ще й нинї така сама як була за Конфуция. Після хіньских лїтописий основателем рільництва і винахідником плуга був другий володїтель Хіни, цїсар Шеннунґ, що панував около 2737 р. перед Хр., а шовківництво завела цїсарева Люі-тоу около 2600 р. в провінциї Шан-тунґ. А все-ж таки мимо так давного часу рільництво позістало таким, яким було і за часів его оснувателя, та й позістане таким, доки Хінцї не піддадуть ся напрямам нової культури. Хінцї, що правда обробляють поле дуже старанно і допильновують всего; у них робота в поли то майже така сама як в городї, але як треба поле орати, як его гноїти, яка має бути зміна плодів, про се все їм байдуже. Збіже з поля збирають руками, молотять на тоцї але навіть і не цїпами, лиш розстелюють збіже та водять по нїм коня, котрий витолочує зерно з колося. Збіже віють подібно як і наші селяни підкидаючи зерно віячкою на вітрі. Землю гноять чи потреба чи не потреба і длятого збирають гній де лиш можна. Мужчини і хлопцї ходять ночами по улицях з відерками та визбирують всяке лайно. Богато людий навіть жиє лиш з того збираня гною, котрий продають відтак селянам. Поля також дуже часто наводнюють. Хіньский плуг то найпростїйший знаряд в сьвітї: простий широкий леміш причіплений до грубого і довгого держака, за котрий тягнуть або таки люди самі або запрягають до него конї, осли або воли. Буває і так, що спрягають коня з волом, або плуг тягне чоловік разом з волом або конем. Скиби орють на два або три пальцї грубо. З наших знарядів господарских мають ще борону і камінний валок.

Земля в Хінї есть загально взявши дуже урожайна, хоч очевидно не всюди однакова. Там удає ся дуже добре все збіже, яке лиш там сїють, а найбільше пшениця, риж, фасоля, пшоно, кукуруза, бавовна, тютюн, мак, ячмінь і гречка. Попри то великі простори ґрунтів бувають засаджені чаївником, славною хіньскою ростиною торговельною, що для деяких сторін есть правдивим богатством, і морвами, потрібними до годівлї шовківника. Єсть також богато землї пригожої до управи тростини цукрової і цукрових бураків. Отже услівя до доброї господарки рільної були би; треба лиш щоби знайшли ся до неї і люди, але тих якраз нема. При инших услівях могла би Хіна вивозити не лиш своє збіже, але й цукор та могла би в сьвітї торговельнім грати велику ролю. Але як доси то о тім не можна думати; нарід держить ся уперто давних звичаїв і не приступний для нїякої зміни. Мимо того, що в Хінї хлїбороб має більше значінє як ремісник і купець, мимо того, що всї давнїйші монархи старали ся о то, щоби стан хлїборобский піднести до більшого значіня, а ще й теперішний цїсар що року з початком лїта іде до сьвятинї рільництва і виоравши власними руками кілька скиб складає жертву на чотирох жертвенниках богам неба і богам землї, планетї Юпітера і цїсареви Шен-нунґови — селянинови в Хінї не жиє ся добре; він мусить тяжко працювати цїле своє жите і ледви що може виживити себе і родину. Тут маємо отже то саме з'явище, що й де инде, де нарід мимо своєї культури не хоче іти з духом і поступом часу а держить ся уперто давних незавсїгди добрих і мудрих звичаїв.

До того ще й ґрунти в Хінї суть дуже роздроблені. Півчверта гектара значить вже богатство, а мало лиш есть таких що мають по 40 гектарів землї (гектар = морґ і три чверти). Мірою землї в Хінї есть „мон", а хоч мон не всюди однаковий, то все-таки можна сказати, що більше менше 16 і пів мона припадає на один гектар. Вже з тої малої міри ґрунтів видко, що мала посїлість переважає. Правда, суть більші посїлости, але то значить зовсїм що иншого, як у нас, бо там така більша посїлість належить не до одного лиш до цїлої родини, що числить иногдї і по кількадесять душ. Податок від ґрунту не всюди однаковий і платить ся або грішми або збіжем. В декотрих сторонах платять від гектара на наші гроші 50 кр., в инших по 2 зр. 50 кр., а н. пр. в провінциї Шан-сі навіть і 6 зр. Крім того платить ся ще податок ґрунтовий після кляси: від гектара доброго ґрунту платить ся тілько, що від двох гектарів гіршого або твох гектарів найгіршого. Плятня робітника при рільнім господарстві есть мала; він дістає крім хати і харчу ще й около 30 до 35 зр. грішми, в декотрих провінцях трохи більше.

Однакож мимо дуже низького стану ріль-

циї вибрані членами на три роки пп.: Кемпиньский, Кунстман, Біликович, Нартовский і Шигальский, а заступниками пп.: Колькевич, Корпак і Черкавский. До ради надзираючої увійшов на члена п. Бильчиньский, а на заступників пп. Січиньский і Наталї.

— **Велику громаду бузьків** замічено вчера в полудне, як перелїтала понад Львовом. Знати, що наближає ся весна. І справдї, від двох днїв маємо весняну теплоту; в полудне доходить термометер до 14 степенїв тепла при лагіднім полудневім вітрі.

— **Самоубийство.** Оногди найдено в Кракові на зелїзничих шинах тїло якогось молодого чоловіка, котрому колеса льокомотиви відтяли голову. По переведенім слїдстві показало ся, що самоубийником був 19-лїтний Фелїциян Костецкий, практикант при копальни нафти в Східнице. Костецкий походив з Тартакова, сокальского повіта.

— **Велике спроневірене.** З Відня доносять, що там зловлено вчера тернопільского дефравданта Тадея Ґедройца і віддано в руки справедливости. Ґедройц був урядником при банку гіпотечнім в Тернополи, при котрім есть також відділ заставничий, а Ґедройц був лїквідатором при тім відділї. Він викрадав заставлені в банку дорогоцїнні річи та цїнні папери, давав їх якійсь третій особі а та заставляла їх знову в банку. Шкода, яку Ґедройц зробив тим способом банкови гіпотечному в Тернополи, доходить до 6000 зр.

— **Дефравдацию** викрито в державних доменах в Будапештї. В ґазетї урядовій появило ся візване від мінїстра рільництва Дараньґого, щоби директор стадниці в Фоґараш, іменем Фабіян Маврович зголосив ся в дирекциї угорских домен під загрозою відповідних параґрафів службових. Візване то стоїть в звязи з відкритою передше дефравдацию на 50.000 зр., сповненою Мавровичем, котрий вже давно утїк з Угорщини, віславши вперед жінку і дїти до Італїї. Дефравдация в цїлім розмірі ще не досліджена, але значно переывисшае згадану суму. Маврович урядив собі добрий плян, як вести мальверзациї. Чинші найму з поля, належачого до дібр камеральних, забирав він до своєї кишенї, а збіже випродав так, що нїчо не лишилось, навіть овес призначений для стадниці переміняв на „готову монету". Крім того „забанкував" в касї щадничій в Фоґараш всї термінові асиґнати, забрав кавциї і депозити та досить готівки з каси, а забезпечившись в той спосіб на дорогу, дав ногам знати — виїхав за границю. За дефравдантом розіслано гончі листи.

— **Пожар зелїзничої стациї.** З Льондона доносять, що в Джерзі Сіті під Новим Йорком згоріла цїла стация пенсильвеньскої зелїзниці. Будинки займали 5 акрів простору, стацийний будинок мав пять поверхів. Шкоду обчисляють на чотири мілїони фунтів штерлїнґів (сорок вісім мілїонів зр.)

— **Празник для воробців.** Гей, то-ж то був празник для воробцїв в недїлю! Люди коло зелїзничої стациї Фолькс‍ґартен (коло Чернівцїв) мали безплатний концерт, хоч може й не зовсім приємний. А причина була така: В ночи, з суботи на недїлю, мали два тягарові поїзди минати ся у Фолькс‍ґартенї, т. зн. один поїзд мав вїзджати в стацию, а другий з неї виїзджати. На нещасте, кондуктори не уважали добре, і так вдарив один поїзд о другий. Удар був такий сильний, що чотири вагони цїлком розбиті, а що в тих вагонах був цукор, то цукор розсипав ся на шлях. На щастє, нїхто зі служби зелїзничої неушкоджений. В суботу падав в Чернівцях дощ, то-ж цукор почасти розтопив ся в нечистій водї і воробцї ликували....

— **Небезпечна ковбаса.** У Віднї недавно тому купила зарібниця Франциска Адам в склепі Антонїї Діпольд пару кінських ковбас і дала кусник своїй 8-лїтній донцї Аделяїдї. В часї їди почула нараз дитина біль в шиї, і лиш з великим трудом удало ся матери витягнути їй з горла довгий гвіздь, що находив ся в ковбасї. Справа пішла перед суд, і челядника Антона Ґасту, що начиняв ковбаси для згаданої рїзнички, засуджено на 5 днїв арешту.

— **Помер** о. Константин Хыляк, парох в Лїтини, мокряньского деканата, перемиской епархії, дня 28-го марта, в 59-ім роцї житя а 36-ім сьвященьства.

Телеґрами.

Відень 31 марта. Вибори до ради громадскої з першого круга виборчого відбули ся вже у всїх округах Віднї; вибрано 29 німецких поступовцїв і 17 християньских социялїстів. Поступовцї здобули один мандат.

Атини 31 марта. Палата послів ухвалила подякувати Франциї, Анґлїї і Росиї за запоручене позички.

Петербург 31 марта. Праса росийска обговорючи угоду Росиї з Хіною підносить велике єї історичне значінє, та називає єї тріумфом Росиї.

Вашінґтон 31 марта. Конґрес згодив ся 179 голосами против 139 що годї проголошувати вже независимість Куби і виповідати Ішпанії війну. Президент висказав надію, що конґрес не поступить нерозважно.

ництва в Хінї оно все-таки дає досить добрий прожиток господарям, бо треба то знати, що хіньскі господарі суть і дуже працьовиті і ощаднї та вдоволяють ся малим. Лїпшого робітника та ощаднїйшого нема здаєсь на цїлім сьвітї. З хіньскими робітниками навіть американьскі не можуть видержати конкуренциї. Цїлим змаганєм хіньского робітника єсть, щоби він колись з доходу своєї працї міг собі купити ґрунт. Він іде на заробітки сьвітами, але про вітчину не забуває, збирає лиш грошї, щоби дома купити собі ґрунт і осїсти на нїм. З річного свого доходу, котрий буває пересїчно 36 зр., відкладає він що року бодай дві третини а за яких 10 лїт купує собі пів морґа або морґ землї, потрібний до того інвентар і осїдає па ґрунтї та працює дальше. Хінцї взагалї люблять дуже коло землї робити, а в сторонах де єсть велике переповненє і де люди мусять жити на ріках будуючи собі хати на сплавах, не може обійти ся і без того, щоби они собі там не закладали бодай малесенького городця; наносять землї на сплав, засїють та засадять єго та мають на водї не лиш хату але й городець коло неї.

Просьвіта в Хінї стояла би високо, як би не то, що вже сам язик і письмо хіньске роблять великі трудности. В кождім повітовім і окружнім містї єсть бодай одна школа удержувана коштом правительства а радше коштом провінциї під зарядом правительства. В кождій провінциї єсть ґенеральний директор шкіл зовсїм независимий від намістника і до него належать всї державні школи; він має верховну власть не лиш над учителями але і над учениками. Примусу шкільного нема, але мимо того в кождім місточку, в кождім хоч би й найменшім сїльци єсть школа удержувана коштом громади. То суть нїби наші школи народні і они суть зовсїм самостійні; правительство ними не журить ся і не дбає про них, бо сам нарід о них старає ся. Мабуть нема краю, де би люди о першу науку дїтий так старали ся як в Хінї. Навіть найбіднїйші родителї старають ся о то, щоби їх дїти уміли бодай читати, писати і рахувати. Де нема школи громадскої, там складає ся кількох господарів і спільними силами оплачують учителя для своїх дїтий. В Хінї нема майже чоловіка, котрий би не умів читати і писати, а під сим взглядом могли би Хінцї бути сьміло приміром для наших людий. Правда, наука та задля хіньского письма єсть дуже трудна та іде пиняво, бо вивучити ся хоч би лиш кількасот всїляких покручених знаків писати і відчитувати не так легко. Хто має охоту до вишої науки, або думає вступити до служби державної, іде до висших шкіл, котрі суть публичні і приступні для всїх без взгляду на стан і богатство. Сї висші школи не суть того рода як наші, де треба кілька лїт ходити; ученики там зголошують ся лиш до іспиту і перебувають в них доти, доки не приготовлять ся добре і не зроблять іспиту. Перший іспит робить ся в школї повіта „гсієн", другий в школї округа „фу", а третий в головнім містї провінциї. По сих трох іспитах одержує ся признанє здібности до служби державної, але ще не право вступити до неї; до того треба складати ще один іспит в тім самім містї і тогди дістає ся степень „кі-цен" („відзначений"). Ще висший степень „ученого" можна одержати вже лиш в Пекінї. Оба послїднї іспити можна робити лиш що три роки. До першого з них, на провінциї замикають по кілька тисячів учеників на кілька днїв і ночий перед іспитом до маленьких комірок, а до другого, найвисшого, зголошують ся ученики до цїсарскої палати і там єго складають.

(Дальше буде).

— **Звістна фірма пп. Михайла Спожарского і Сина** постарала ся о листовий папір з гарним портретом Тараса Шевченка (клїш зроблений за границею). Коробка того листового паперу враз з кувертами продає ся в склепі пп. Спожарских (в каменици „Просьвіти") по цїнї ід 40 кр. до 1 зр. 50 кр.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1897, після середно-европ. год

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	10·50	4·40	8·55	6·45	—
Підволочиск	—	1·55	6·—	—	10·05	11·—	—
Підвол. з Підз.	6·15	2·08	—	—	10·27	11·27	—
Черновець	6·10	2·40	—	10·30	—	6·45	10·45
Ярослава	—	—	—	4·40	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·25	7·05	—	—
Тернополя	—	—	—	7·47	—	—	—
Гребенова [1])	—	—	—	—	9·20	—	—
Стрия, Сколього і Лавочного	—	—	—	5·20	—	3·05[2]	7·30
Зимної Води [3])	—	—	—	—	3·40	—	—
Брухович [4])	—	—	—	—	2·31	—	—
Брухович [5])	—	—	—	—	3·27	—	—
Янова	—	—	—	9·40	—	8·50[6]	7·48[7]
Янова	—	—	—	—	1·04[8]	3·15[7]	—

[1]) Від 10 липня до 31 серпня. [2]) До Сколього лише від 1 мая до 30 вересня вкл. [3]) Від 1 мая до 6 вересня в недїлї і сьвята. [4]) Від 1 мая до 6 вересня в недїлї і сьвята. [5]) Від 1 мая до 6 вересня в будні дни. [6]) Від 15 червня до 31 серпня лише в недїлї і сьвята. [7]) Від 1 мая до 14 червня і від 1 до 30 вересня що день, а від 15 червня до 31 серпня лише в будні дни. [8]) Від 1 мая до 30 вересня вкл. [9]) Від 1 жовтня до 30 цьвітня.

Поїзд блискавичний зі Львова 8·40 рано, в Кракові 1·48 по полудни, у Відни 8·56 вечер.

Приходять з

Кракова	1·30	—	8·45	9·10	6·55	9·30	—
Підволочиск	2·30	10·—	—	—	—	3·30	6·—
Підвол. з Підз.	2.15	9·43	—	—	—	3·04	5·35
Черновець	9·50	1·50	—	—	7·30	5·45	9·10
Тернополя	—	—	—	7·52	—	—	—
Белзця	—	—	—	8·25	5·25	—	—
Ярослава	—	—	—	10·35	—	—	—
Гребенова	—	—	—	—	1·40[1]	—	—
Сколього і Стрия	—	—	—	12·10	8·05	1·51[2]	10·20
Брухович	—	—	—	—	—	8·15	—
Брухович	—	—	—	—	—	8·49	—
Янова	—	—	—	7·50	1.15	—	—
Янова	—	—	—	8·—[3]	9·01[4]	—	—

[1]) Від 10 липня до 31 серпня. [2]) Зі Сколього тілько від 1 мая до 30 вересня. [3]) Від 1 мая до 14 червня і від 1 до 30 вересня що день, а від 15 червня до 31 серпня лише в будні дни. [4]) Від 15 червня до 31 серпня лише в недїлї і сьвята.

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

Час подаємо після годинника середно-европейского; він різнить ся о 36 мінут від львівского: коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 год. і 36 мін.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарні В. Ломаньского під зарядом В. І. Вебера.